

A belügyi rendészeti ismeretek tantárgy helyi tanterve a 11-12. évfolyamai számára

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi.

A belügyi rendészeti ismeretek tantárgy célja, hogy lehetőségein belül cselekvő elkötelezettségre neveljen a rend, az igazság és az igazságosság, a jó és a szép iránt, segítse a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket. Ezáltal hozzájárul ahhoz, hogy a diák:

- a haza felelős polgárává váljék,
- kifejlődjék benne a hazafiság érzelemvilága,
- reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyen szert,
- legyen képes felelős döntések meghozatalára a maga és a gondjaira bízottak sorsát illetően,
- váljék képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre.

A belügyi rendészeti ismeretek közismereti, választható érettségi tantárgy többoldalú rendészeti, rendvédelmi jellegű műveltséget, ismereteket közvetít, és komplex módon segíti a diákok jogkövető, a társadalomért, a kisebb közösségért felelősséggel bírót, a rend megteremtésében közreműködő állampolgárrá válását. Fontos cél, hogy kialakuljon a diákokban a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, valamint az a felismerés, hogy a rend, a biztonság nagy érték és megteremtéséhez mindenkinek hozzá kell valamilyen mértékben járulnia, továbbá hogy a tantárgy elősegítse az itt tanulók által a bűn elítélését, a bűnözéstől való távolmaradást, a bűnüldözésben való valamilyen részvételt. Legfőbb feladata kettős, egyrészt az, hogy segítse a tanulók jogkövető állampolgárrá válását, továbbá megalapozza rendvédelmi jellegű pályorientációját, az ehhez tartozó legalapvetőbb szakmai kompetenciái kialakítását. Feladata továbbá a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, a közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése. Ennek során részfeladata az iskolai alpműveltség által korábban érintett területek árnyalása és megszilárdítása, melynek során már megjelennek a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez szükséges kompetenciák.

A tantárgy bemutatja a rendvédelemhez, részben a rendészethez, joghoz, kriminalisztikához tartozó legfontosabb fogalmakat, megközelítési módokat, amelyek révén a diákok képesek lesznek tudatosabban értelmezni a biztonsággal kapcsolatos tapasztalataikat, és könnyebben eligazodnak majd az egyre szerteágazóbb jogi kategóriák, továbbá a bonyolultabbá váló társadalmi viszonyok között. Igyekszik tudatosan jogkövető gondolkodási és cselekvési mintákat és szerepeket közvetíteni. E tantárgynak, a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest, átfogó képet kell nyújtania a rendvédelmi szervek életéről. Szerepet kell vállalnia a diákok szociális kompetenciáinak, viselkedésének – beszéd-, vita- és döntési, együttműködési készségének – erősítésében.

A belügyi rendészeti ismeretek tanulási-tanítási módszerét illetően a következőkre kell

tekintettel lenni: a részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemző képesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogathatják az e tantárgy keretében alkalmazásra kerülő, a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások. Hozzá kell segíteni a fiatalokat ahhoz, hogy képessé váljanak érzelmeik hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének, az empátiának a fejlesztésére, a kölcsönös elfogadásra. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári léthez.

A belügyi rendészeti ismeretek tantárgy sajátos nevelési-fejlesztési céljai és követelményei, amelyek minden tematikai egységben érvényesíthetők, a következők:

- a rend, a biztonság értékének, jelentőségének elfogadása, illetve ennek érdekében történő valamilyen mértékű közreműködés;
- a társadalmi együttélés és együttműködés írott és íratlan szabályainak – erkölcs, jog, szokás, illem – értő ismerete, az erre irányuló készségek fejlesztése és a társadalmi gyakorlatba történő átültetése, alkalmazása;
- a legalapvetőbb rendvédelmi szervek mindennapi működésének feltérképezése, leggyakoribb eljárásaik megértése;
- az aktív, segítőkész állampolgárra vonatkozó jegyek megerősítése;
- az egészséges életmódra nevelés;
- a rendvédelmi hivatás iránti kíváncsiság, érdeklődés felkeltése;
- a kriminalisztika alapjainak megismerése;
- hazánk és korunk bűnügyi helyzetének, ezek okainak közös értelmezése.

Egyes tematikai egységekhez kapcsolható (a tartalmi elemekhez szorosabban kötődő) nevelési-fejlesztési célok, követelmények:

- az Alaptörvény struktúrájának, alapelveinek értelmezése;
- a társadalmi felelősségvállalás értelmezése és megtapasztalása;
- emberi, állampolgári jogok, illetve ezek korlátozásának szabályai;
- a rendvédelmi, rendészeti szervek működésének, tagjai mindennapi tevékenységeinek megismerése;
- a rendvédelmi, rendészeti szervek rendelkezésére álló erők és eszközök megismerése;
- tájékozódás Magyarország bűnügyi helyzetében, közbiztonsága alakulásában;
- az állampolgárok és a rendvédelmi, rendészeti szervek hivatásos állománya jogainak és kötelességeinek megismerése;
- a közreműködői részvétel formáinak értelmezése és különböző szintű gyakorlása;
- a tájékozódás és az elsősegélynyújtás lehetőségei, szabályai;
- a rendvédelmi, rendészeti szervek állományába kerülés lehetőségei, menete;
- a szabálysértések és bűncselekmények lényege, leggyakoribb változatai;
- munka-, baleset- és környezetvédelmi esetek értelmezése;
- a katasztrófák és sürgőshelyzetek értelmezése, elsődleges intézkedések ezek bekövetkezése esetén;
- napjaink biztonsági kihívásainak tudatosítása;
- a lokalitás és globalitás összefüggéseinek értelmezése.

A belügyi rendészeti ismeretek módszertani sajátossága az induktivitás, amely a tanítás személyességében és a társadalmi gyakorlathoz való közelségben jelenik meg. Szemlélete szorosan kötődik az aktuális rendvédelmi helyzethez, gyakorlathoz, illetve a diákok társadalmi

tapasztalataihoz. Ebből következően számtalan életszerű kompetenciafejlesztő feladat, esetelemzés, gyűjtés kapcsolódhat a tárgy tanításához.

A kerettanterv a 11-12. évfolyamokra került kidolgozásra heti 3-3 órában (összesen 201 óra).

11. évfolyam

Tematikai egység	1. Magyarország biztonsági stratégiájának, biztonságának és rendjének lényege	Órakeret 24 óra
Előzetes tudás	Korábbi történelmi ismeretek az államformákról, az állam működéséről, a különböző időszakokban létező társadalmi rendről, normákról és erkölcsről. Közvetett tapasztalatok a szülőktől és különféle forrásokból az egyén és közösség korra jellemző viszonyrendszeréről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A magyarországi rendvédelem, rendészet XX. századi történetének és az aktuális nemzeti biztonsági stratégia lényegének, az Alaptörvény jogrendre vonatkozó lényegi meghatározásainak megismerése. A rendvédelem, rendészet legfontosabb szakterminológiájának megismerése, értelmezése, a rendészet, rendvédelem tudományos megközelítése. Az ezekkel kapcsolatos előzetes tudás megerősítése, szintetizálása, a kapcsolódó fogalmak, a szakmai szókincs bővítése, konzekvens használatára szoktatás, továbbá a rendszerező készség megerősítése.	
Ismeretek/fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
<p><i>1.1. A rendvédelmi, rendészeti szervek kialakulása, történetének áttekintése</i></p> <p>A magyarországi rendvédelmi, rendészeti szervek és meghatározó jellemzőik a XX. században. Hazánk rendvédelmi, rendészeti szervei kialakulásának lényege, főbb állomásai a rendszerváltástól napjainkig.</p> <p><i>1.2. Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájának megítélése</i></p> <p>Hazánk biztonságpolitikai környezete, biztonsági stratégiájának főbb elemei. A globalizáció és a szövetségi politika lényege, biztonságpolitikai érdekeink a világban. Magyarországot érintő lehetséges fenyegetések, veszélyek, kihívások (terrorizmus, szervezett bűnözés, kábítószer-kereskedelem, katasztrófák) és ezek megelőzésének, kezelésének lehetőségei. Civilizációs konfliktusok és lehetséges hatásuk. Hazánk nemzeti biztonsági stratégiája végrehajtásának eszközrendszere. Békefenntartásban és válságkezelésben, béketeremtésben való részvételünk. A migráció magyarországi jellege és hatása. A béke és minősített időszakok, valamint ezek jellemzői.</p>		<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> társadalomtörténeti részek a magyar történelemben.</p> <p><i>Földrajz:</i> Magyarország és a Kárpát-medence földrajzi, geopolitikai elhelyezkedése.</p>

<p><i>1.3. A rendvédelem, rendészettudomány alapjai, rendvédelmi, rendészeti funkciók</i></p> <p>A tudomány rendszere, rendészettudomány lényege, meghatározó elemei, ezek kapcsolata. A rendvédelmi, rendészeti funkciók fő formái (jelenlét, őrködés, legitim fizikai erőszak, információszerzés és rendészeti hatósági jogalkalmazás). A tudomány és innováció, valamint az élethosszig tartó tanulás követelménye.</p> <p>Az iskolai tudás jellegének átalakulása, tudományos munka célja, lehetőségei, a Tudományos Diákkörök és szakmai-tanulmányi versenyek.</p> <p><i>1.4. A rendvédelem, rendészet alapvető fogalmai, értelmezése</i></p> <p>Az illem, erkölcs, jog értelmezése, ezek kapcsolata és különbözősége. Az erkölcsi szabályok és társadalmi érvényesülésük. A biztonság és hozzá kapcsolódó fogalomkörök értelmezése. A rend és hozzá kapcsolódó fogalomkörök értelmezése. A rend és a biztonság összefüggéseinek megvilágítása. A rendészeti tevékenység lényege, megvalósítói. A védelem és különböző formáinak meghatározása. Rend- és honvédelem, honvédség. A katasztrófavédelemmel és a büntetés-végrehajtással kapcsolatos fogalmak, kategóriák és jellemzésük (veszély, katasztrófa- és szükséghelyzet értelmezése, tipizálása, katasztrófavédelmi szervezetek, fogház, börtön, fegyház). Az egyes fogalmak közötti kapcsolatok, összefüggések felismerése. A kapcsolódó fogalmak komplexitásának megvilágítása.</p> <p><i>1.5. Emberi és állampolgári jogok és kötelességek, valamint alkotmányossági előírások, szabályok (Az Alaptörvény).</i></p> <p>Az állam, állampolgárság fogalma, a hatalommegosztás elve. A törvényhozói és végrehajtói hatalom különbsége, viszonya. Az országgyűlés, a kormány, a köztársasági elnök, az alkotmánybíróság és más bíróságok, ügyészségek, az alapvető jogok biztosa, valamint az önkormányzatok helye, szerepe, rendeltetése. A jogrend fogalma, a jogrendszer lényege, az alapvető jogágak és rendeltetésük. A jogalkotás rendje, a jogszabályi hierarchia lényege. Az alapvető emberi és állampolgári jogok. Egyéni és közösségi jogok, állampolgári kötelességek (ENSZ Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, az Alaptörvény Alapvetés, valamint Szabadság és felelősség része, a Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény stb.).</p> <p><u>Esetelemzés:</u> a jogok és kötelezettségek érvényesülése egy konkrét példa alapján.</p>	<p><i>Társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a tudomány és a honvédelem megítélése.</p> <p><i>Etika és etikett:</i> alapszabályai.</p> <p><i>Nemzetközi jog:</i> társadalmi igazságosság és kölcsönös segítség.</p>
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Erkölc, politika, biztonságpolitika, biztonság, nemzetbiztonság, közbiztonság, magánbiztonság, rend, közrend, határrend, honvédelem, rendvédelem, rendészet, külső és belső védelem, katasztrófa, veszélyhelyzet, katasztrófavédelem, globalizáció, migráció, fogház, börtön, fegyház.

Tematikai egység	2. A rendészetért felelős miniszter irányítása alá tartozó rendészeti, rendvédelmi szervek általános jellemzése	Órakeret 24 óra
Előzetes tudás	Az állam működésének, a társadalmi tagoltság aktuális formájának ismerete. A témával kapcsolatos naprakész médiaközlemények. Személyes tapasztalatok, benyomások a magyar társadalomról, a legfőbb államapparátus mindennapi működéséről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A rendészetért felelős miniszter irányítása alá tartozó szervezetek helyének, szerepének, irányításának, továbbá az egyes rendészeti, rendvédelmi szervek (Rendőrség, Katasztrófavédelem, Büntetés-végrehajtás) rendeltetésének, lehetséges feladatainak, szolgálati tagozódásaiknak, erőiknek, eszközeiknek a megismerése. Megismerkedés a biztonsági szolgálatok, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (a továbbiakban: BÁH) rendeltetésével, működése sajátosságával. Részismeretek nyújtása az adópolitikáért felelős miniszter felügyelete alá tartozó rendészeti, rendvédelmi szerv, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) vámszerve munkájáról. A tanulók sokoldalúságának és együttműködési készségeinek fejlesztése a témák feldolgozása során.	
Ismeretek/fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
<p><i>2.1. A rendészetért és az adópolitikáért felelős miniszter irányítása, illetve felügyelete alá tartozó rendvédelmi, rendészeti szervek felsorolása, helyük, szerepük, jogállásuk</i></p> <p>A rendészetért felelős miniszter irányítása és az adópolitikáért felelős miniszter felügyelete alá tartozó rendvédelmi, rendészeti szervek felsorolása, elhelyezése (rendőrség, katasztrófavédelem, büntetés-végrehajtás, polgári nemzetbiztonsági szervek, BÁH, NAV vámszerve). E szervek rendeltetése, szerepe és kapcsolódó jogállásuk megnevezése (e szervekre vonatkozó törvények és rendelettel kiadott szolgálati szabályzatok).</p> <p><u>Kiscsoportos otthoni munka:</u> a rendvédelmi szervek szimbólumainak pl.: plakát formájú összegyűjtése.</p> <p><i>2.2. A rendőrség feladatai, szervezeti felépítése, szolgálati tagozódása, valamint erői, eszközei</i></p> <p>A rendőrség rendeltetése, összetétele, feladatai, ezek csoportosítása [az általános rendeltetésű rendőrség: az Országos Rendőr-</p>		<p><i>Társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> A XX. századi társadalomtörténet; a jogalkotók és a végrehajtó hatalom.</p> <p><i>Földrajz:</i> Magyarország közigazgatási tagozódása a XX. század végén.</p>

<p>főkapitányság (a továbbiakban: ORFK), a Terrorelhárítási Központ (a továbbiakban: TEK), a Nemzeti Védelmi Szolgálat (a továbbiakban: NVSZ). A Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központ].</p> <p>Az ORFK szervezeti felépítése, szintjei, alapvető szolgálati tagozódása, tevékenységének irányítása, vezetése (szolgálati ágak, szolgálatok és szakszolgálatok).</p> <p>A mindennapi működés alapvető elvei, szabályai és követelményei (a működés törvényi szabályozottsága, a feladatok, utasítások ellátásának kötelezettsége, intézkedési, segítségnyújtási és titoktartási kötelezettség lényege). A hivatásos állományú rendőr egyéni ügyei intézésének rendje.</p> <p>A rendőrség erői, eszközei összetétele, kategorizálása, ezek eltérő vonásai (szervezetszerű, bevonható, együttműködő és segítő erők; a hivatásos állomány, közszolgálati tisztviselők, közalkalmazottak és munkavállalók; műszaki berendezések, technikai eszközök, szolgálati állatok).</p> <p>Az együttműködés és kapcsolattartás rendje, és az ebben érintett szervek (polgárőrség, önkormányzati rendészeti szervek és egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek, továbbá a személy és vagyonvédelmi szervek, fegyveres biztonsági őrök).</p>	
<p><u>Projektmunka:</u> a TEK, az NVSZ működésére vonatkozó példák leírása.</p>	
<p><i>2.3. A katasztrófavédelem feladatai, szervezeti felépítése, szolgálati tagozódása, valamint erői, eszközei, felszerelései</i></p> <p>A katasztrófavédelem rendeltetése, összetétele, alapvető feladatai, szervezeti és szakterületi tagozódása.</p> <p>A katasztrófavédelem erői, eszközei, felszerelései, ezek azonos és eltérő vonásai.</p> <p>Katasztrófavédelmi szolgálati és műszaki jellegű tudnivalók.</p> <p>Tűzoltási és műszaki mentési alapismeretek.</p> <p>Polgári védelmi és iparbiztonsági jellegű tudnivalók.</p> <p>Az együttműködés és kapcsolattartás rendje, ebben érintett szervek (mentők, Magyar Honvédség speciális alakulatai, önkormányzatok és állampolgárok).</p>	Nincs
<p><u>Projektmunka:</u> a katasztrófavédelem létrejöttének összefoglalása.</p>	
<p><i>2.4. A büntetés-végrehajtás feladatai, szervezeti felépítése, szolgálati tagozódása, valamint erői, eszközei</i></p> <p>A büntetés-végrehajtás rendeltetése, összetétele, alapvető feladatai, szervezeti és szakterületi tagozódása. Az ide tartozó szervezeti elemek diszlokációja (elhelyezkedése).</p> <p>A büntetés-végrehajtás erői, eszközei, felszerelései, ezek azonos és eltérő vonásai.</p>	Nincs

<p>Az objektumon belüli és azon kívüli tevékenység jellege, ezek teljesítésének formái.</p> <p>2.5. <i>Egyéb rendvédelmi, rendészeti tevékenységet végző szervek helye, szerepe, alapfeladatai</i></p> <p>Az Alkotmányvédelmi Hivatal és a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat rendeltetése, helye, szerepe, feladatai, állománya és eszközei. A NAV vámszervének rendeltetése, helye, szerepe, feladatai, erői, eszközei, valamint működési rendjének lényege. A BÁH rendeltetése, helye, szerepe, feladatai, állománya és rendelkezésre álló eszközei. A közterület-felügyelet rendeltetése, helye, szerepe, alapvető feladatai, állománya és eszközei. Az egyes rendészeti feladatot ellátók körének megnevezése, működési rendjük lényege.</p>	<p>Nincs</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>A rendészeti, rendvédelmi tevékenységet végző szervek rendeltetése, jellemzése (hely, szerep, feladat, hatáskör-illetékesség, diszlokáció), a szervezetszerű, bevonható erő, műszaki-technikai berendezések, technikai eszközök, szolgálati állatok, együttműködés, kapcsolattartás alapja.</p>

Tematikai egység	3. Szolgálati fellépések, intézkedések és eljárások	Órakeret 26 óra
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Közvetlenül, közvetett módon szerzett egyéni tapasztalatok a rendvédelmi szervek (kiemelten a rendőrség, katasztrófavédelem) napi működéséről, állampolgárokkal szembeni eljárásairól. A regionális és az országos média aktuális tudósításainak a rendészeti szervekre vonatkozó információinak, adatainak ismerete.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A rendőrség által alkalmazott intézkedések, kényszerítő eszközök, továbbá az ezekre vonatkozó elvek, követelmények lényegének az állampolgári jogokkal – különös figyelmet fordítva a fogyatékos személyeket megillető jogokra, egyenlő bánásmódra – összefüggésben történő megismerése, értelmezése. A megjelenés, fellépés jelentőségének felismertetése a foglalkozások és a szerepjáték során. Annak elfogadtatása, hogy a rendőr az állampolgárokért van és nem fordítva, valamint annak megértetése, hogy a kényszerítő eszközök alkalmazása csak méltányolható szituációkban történhet. A rendőrség, a katasztrófavédelem és a büntetés-végrehajtás lehetséges szolgálati formáinak a megismerése.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési feladatok</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>3.1. <i>A rendőri intézkedések, a kényszerítő eszközök, valamint ezek használata</i></p> <p>A rendőri intézkedés lényege, csoportosítása, és az intézkedés alá vont viselkedése, különös tekintettel a fogyatékos felismerésére</p>		<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a politikai hatalom történelmi formái.</p>

<p>és a fogyatékos emberekkel való különleges bánásmód tanúsítására. A szolgálati fellépés menete. Az emberi és állampolgári jogok, valamint a rendőri intézkedések kapcsolata. A személyi szabadságot nem korlátozó intézkedések felsorolása, azok lényege. A személyi szabadságot korlátozó intézkedések felsorolása, részletes jellemzése.</p> <p>Egyéni és csapat kényszerítő eszközök és alkalmazásuk korlátai, szabályai. A közbiztonságra különösen veszélyes eszközök.</p> <p>A rendőri intézkedésekkel és a kényszerítő eszközök alkalmazásával szembeni követelmények és ezek tartalma.</p> <p><u>Szerepjátékok:</u> szolgálati fellépést kezdeményező rendőr.</p> <p><i>3.2. A rendőrség által alkalmazott ór, járőr szolgálati formák, tevékenységek és jellemzőik</i></p> <p>Szolgálati formák felsorolása, jellemzői. A járőr és őrszolgálati formák különböző változatai, ezekkel kapcsolatos alapvető előírások.</p> <p><i>3.3. A katasztrófavédelem intézkedései, eljárásai</i></p> <p>A katasztrófavédelem által alkalmazott szolgálati formák, szolgálat ellátási módozatok. Tűzoltási-műszaki mentési beavatkozási, iparbiztonsági tevékenységi formák és jellemzőik.</p> <p><i>3.4. A büntetés-végrehajtási szervek intézkedései, eljárásai</i></p> <p>A büntetés-végrehajtás által alkalmazott szolgálati formák, szolgálat ellátási módozatok. Őrzési, kíséresi, figyelői jellegű szolgálati formák és jellemzőik.</p> <p><i>3.5. Egyéb rendvédelmi, rendészeti szervek működésének lényege</i></p> <p>A polgári titkosszolgálatok, a BÁH, a NAV, a közterület-felügyelet, a polgárőrség, a személy és vagyonvédelem területén az öltözet, az azonosító jelek, a megjelenés és a működés szabályai.</p>	<p><i>Etika:</i> Jogok és kötelességek. Erkölc és politika.</p> <p>Állampolgárság és nemzeti érzés, egyenlő bánásmód, tolerancia, az együttélés erkölcsi problémái.</p> <p>Nincs</p> <p>Nincs</p> <p>Nincs</p> <p>Nincs</p> <p>Nincs</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Emberi, állampolgári jogok, kötelességek, szolgálati fellépés, szolgálatra alkalmasság, intézkedések, kényszerítő eszközök, követelmények az intézkedésekkel és a kényszerítő eszközökkel kapcsolatosan, megjelenés-öltözet, szolgálati formák, járőr- és őrszolgálat, bevetés, kármentés. A személy- és vagyonvédelem, a polgárőrség, a közterület-felügyelet jellemzői. A köz- és magánterület fogalma, a hatósági személy meghatározása. A közbiztonságra különösen veszélyes eszközök.</p>

<p>Tematikai egység</p>	<p>4. A rendvédelmi, rendészeti szervek tagjaival kapcsolatos tudnivalók</p>	<p>Órakeret 21 óra</p>
-------------------------	---	-----------------------------------

Előzetes tudás	A rendvédelmi, rendészeti szervek tagjaival kapcsolatos társadalmi elvárások, követelmények. A hivatásos állományúakkal kapcsolatos közvetlen, illetve közvetett egyéni tapasztalatok, a hozzátartozók kapcsolódó véleményei, értékítéletei. A rendszeret, a segítőkészséget és az egyenruha iránti vonzódást alakító személyes tényezők.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A rendvédelmi, rendészeti szervekbe történő bekerülés, az ezzel kapcsolatos követelmények, elvárások, lehetséges juttatások megismerése. A különleges jogviszony értelmének, lényegének felismertetése, annak elfogadtatása, hogy ez a pálya nehézségekkel is jár azok számára, akik nem eléggé elkötelezettek, motiváltak. A hierarchia és más sajátos szabályok, előírások, továbbá a vonatkozó etikai normák feldolgozása, megértése, az alakiség bemutatása a tanulók által. A hatályos életpálya modellt lényegének megismerése, megértése, ezekkel kapcsolatos vélemények megfogalmaztatása.
Ismeretek/fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<p><i>4.1. A rendvédelmi, rendészeti szerv tagjává válás általános lehetőségei, követelményei és a felvételi eljárás menete</i></p> <p>A rendvédelmi, rendészeti szervek jövődő hivatásos állományú tagjaival szembeni egészségügyi, pszichológiai, fizikai és feddhetetlenségi követelmények, elvárások.</p> <p>A felvételi eljárás menete, ennek szakaszai a rendészeti szakközépiskolákban és a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudomány Karán. A felvételi döntés során többletpontokat jelentő tényezők megnevezése.</p> <p><u>Információgyűjtés vagy esetelemzés:</u> a felvételi pontszámok alakulása a rendvédelmi jellegű tanintézetekben. A rendészeti, rendvédelmi hivatásos állomány társadalmi megítélése, és elhelyezése a foglalkozások sorában.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a rendvédelem képviselőinek társadalmi megbecsülése, elfogadottsága.</p>
<p><i>4.2. Az egyes rendvédelmi, rendészeti szervekre vonatkozó sajátos követelmények, eltérések, szociális és társas kompetenciák</i></p> <p>Az egyes rendvédelmi, rendészeti szervekbe történő bekerülés és a munka eltérő sajátosságai, lehetőségei. A példamutatás alakulása. Általánostól eltérő kompetenciák a rendvédelmi, rendészeti szervekben. Hátrányos megkülönböztetés tilalma.</p> <p><u>Esettanulmány készítése:</u> egy meghatározott rendvédelmi szerv állományába történő bekerülés bemutatása.</p>	Nincs
<p><i>4.3. Alakiség, valamint a szolgálati érintkezés szabályai</i></p> <p>Függőségi viszonyok, alá-fölérendeltség, előljáró, feljebbvaló, alárendelt, szolgálati érintkezés, jelentkezések-jelentések rendje, egyéni ügyintézés menete, fegyelmi helyzet, kártérítés. Alakiség és tiszteletadás különféle lehetőségei.</p>	Nincs

<p>4.4. Az egyes rendvédelmi, rendészeti szervek állományának szolgálatellátással összefüggő jogai, kötelességei, etikai követelményei</p> <p>A megismert rendvédelmi, rendészeti szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálatellátással kapcsolatos jogai és kötelességei. Az egyes állampolgári jogokról való önkéntes lemondás lényege. A feddhetetlenség és a jó hírnév követelménye, ezek alakulásának ellenőrzése. A rendvédelmi, rendészeti szervek tagjaira vonatkozó etikai normák, fegyelmi, kártérítési előírások.</p> <p>4.5. Az egyes rendvédelmi, rendészeti szervek személyi állományának járandóságai, juttatásai, valamint karrierlehetőségei</p> <p>A hivatásos állományúakat megillető pénzbeli és egyéb juttatások. Lehetséges kedvezmények, támogatások. Életpálya és karrierlehetőségek, munkavállalói szabályok.</p> <p><u>Mérleg készítése:</u> a rendvédelmi, rendészeti szervek hivatásos állománya „adok” és „kapok” kosara.</p>	<p>Etika: Önmegvalósítás, önkorlátozás, önismeret, önértékelés.</p> <p>Nincs</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Felvételi követelmények, az alkalmazás feltételei, eljárások, juttatások, társadalombiztosítás, nyugdíjjárulék, megtakarítás, forrás, munkaerőpiac, munkaadó, munkavállaló, foglalkoztatás, munkaviszony, önéletrajz, motivációs levél, munkajog, munkaszerződés, feddhetetlenség, jó hírnév, példamutatás, felelősségvállalás. A hátrányos megkülönböztetés tilalma.</p>

Tematikai egység	5. Munka-, környezet- és egészségvédelem		Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	Történelmi és földrajzi ismeretek a társadalmi-gazdasági makro folyamatok jellegéről, a rendvédelem, rendészet területén dolgozók helyzetéről, személyes és médiából vett példák alapján.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A munka-, környezetvédelem lényegének, szabályainak megismerése, ezek és az egészséges életmód szükségességének elfogadtatása, a természeti kincseink megóvására való nevelés megvalósítása.</p> <p>A rendészeti, rendvédelmi szervek tevékenységével járó segítő, védelmi teendőkből következően az elsősegélynyújtás alapvető fogásainak, az erre szolgáló eszközök használatának megismerése, ezek szakszerű alkalmazására való felkészítés végrehajtása, a segítőkézség, az embertársi tisztelet érzésének megerősítése.</p>		
Ismeretek/fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok	

<p><i>5.1. A munka- és környezetvédelem lehetőségei, szabályai</i></p> <p>A munkavédelem fogalma, fő területei, a baleset, munkabaleset lényege. A rendvédelmi, rendészeti szerveknél érvényesülő munkavédelmi szabályok, előírások.</p> <p>A környezetvédelem fogalma, területei, érvényesülése a rendvédelmi, rendészeti szerveknél és az iskolai környezetben. Figyelem az utódok lehetőségeire, fenntartható fejlődés elvei. „Gondolkodj globálisan – cselekedj lokálisan.”</p> <p><u>Vita vagy esetelemzés</u>: személyes jövőképek, a világ előregedése.</p> <p><i>5.2. Az egészségvédelem és elsősegélynyújtás alapjai</i></p> <p>Az egészség és az egészséges életmód lényege, önkárosítások elkerülése. A baleseti helyszínek jellege, tájékozódás és teendő a baleset helyszínén különböző esetekben. A segíteni tudás alapfeltétele, eszköz nélküli elsősegély nyújtása. Az életjelenségek, eszméletvesztés, sebek, vérzések, törések, mérgezések, „hirtelen halál” felismerése, ellátása. Újraélesztés eszköz nélkül és félautomata defibrillátorral.</p> <p><u>Tevékenységi algoritmus</u> készítése különféle egyénileg meghatározott elsősegély nyújtási helyzetekre vonatkozóan.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek</i>: a globális világgazdaság új kihívásai és ellentmondásai.</p> <p><i>Etika, filozófia</i>: A fenntarthatóság fogalma. Az emberiség közös öröksége. A jövő nemzedékek jogai.</p> <p>A civilizációk, kultúrák közötti ellentétek kiéleződése.</p> <p><i>Biológia-egészségtan</i>: az egészség fogalma; önkárosítási lehetőségek és ezek következményei.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Baleset, munkabaleset, fenntartható fejlődés, takarékoság, felelősségvállalás, egészség, egészségvédelem, egészséges életmód, elsősegélynyújtás, segítségadás, az egyén állapotára mutató tünetjelek.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei évfolyam végén</p>	<p>A tanulók megismerik a legalapvetőbb kapcsolódó fogalmakat, azok tartalmát, egymáshoz való viszonyát. Képet kaphatnak a magyar rendvédelmi és rendészeti szervek rendeltetésére, helyére, szerepére, feladataira vonatkozóan. Részletesen tájékozódhatnak a rendvédelmi, rendészeti szervek hivatásos állományába kerülés követelményeiről, a felvételi eljárás menetéről.</p> <p>Betekintést nyernek a rendőrség, a katasztrófavédelem és a büntetés-végrehajtás mindennapi tevékenységébe, erőire, eszközeire vonatkozóan. Részletes információkat szerezhetnek a rendőrség, a katasztrófavédelem és a büntetés-végrehajtás által alkalmazandó intézkedésekről, fellépésekről, kényszerítő eszközökről, illetve ezek korlátairól.</p> <p>Megismerhetik a már állományban lévők jogait, kötelességeit, járandóságait, juttatásait.</p> <p>Benyomásaik alakulhatnak ki a rendvédelmi, rendészeti szervek általi munka-, baleset- és környezetvédelem lehetőségeiről. Konkrét jártasságot szerezhetnek a legalapvetőbb elsősegélynyújtásban.</p>
---	--

12. évfolyam

Tematikai egység	1. Tereptani alapok és tájékozódás	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	Földrajzi ismeretek a terepről általában, kiemelten a magyarországi terepviszonyokról. Túrakkal, utazásokkal, a GPS-szel kapcsolatos személyes élmények.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A terep fogalmának és hatásának, a terepen való tájékozódásnak a megismertetése, továbbá a terep és alkotóelemei szerepének megértetése a rendvédelmi jellegű feladatok végrehajtása során. A földrajzi helymeghatározáshoz szükséges eszközök, lehetőségek megismerése, végrehajtása erre szolgáló speciális és szükségeszközökkel. A GPS-alapú földrajzi helymeghatározás elvének, gyakorlati alkalmazási lehetőségeinek megismertetése. A természet szeretetének erősítése, szépségének bemutatása. A közúti gépjárművek nemzetiségi jelzéseinek és a különféle rendszám táblák jellemzőinek, egyedi ismertető jegyeiknek a megismerése, felismerése.	
Ismeretek/fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
<p><i>1.1. A terep jellemzői és a térképhasználat alapjai</i> A terep, a térkép fogalma, fajtái, jellemzői és használata. Az álláspont, valamint a világtájak meghatározása.</p> <p><i>1.2. A terepen történő tájékozódás lehetőségei, eszközei, módszerei</i> Az iránytű, a tájoló, a távcső és a GPS fő részei, működési elve, használata a terepen történő tájékozódások során.</p> <p><i>1.3. Közúti gépjárművek nemzetiségi jelzései és a magyar rendszám táblák</i> A közúti gépjárművek ország jelzései, a magyar rendszám táblák formái, részei és ismertető jegyei.</p>		<p><i>Földrajz:</i> hazánk földrajzi jellemzői, jellegzetességei.</p> <p>Nincs</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Terep fogalma, fajtái, terep jellegzetességei, térkép, tájoló, távcső, GPS, közúti gépjárművek, nemzetközi jelzések, rendszám táblák és kellékeik.	

Tematikai egység	2. A jogellenes cselekmények, valamint ezek elleni fellépés lehetőségei, jogszabályi alapjai	Órakeret 74óra
Előzetes tudás	Az Alaptörvény lényege, főbb részei, az erkölcs, a jog lényege, jellemzői és ezek egymáshoz való viszonya. Az állam jogszerű működésével kapcsolatos közvetlen és közvetett tapasztalatok a médiából, valamint a tanulók mikrokörnyezetéből.	

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A jogellenesség, a társadalomra való veszélyesség felismertetése, megértetése. A jogszerű, törvényisztelő magatartás, gondolkodás erősítése a diákokban, valamint az áldozattá válás elkerülése lehetőségeinek a bemutatása. A leggyakoribb szabálysértések és bűncselekmények törvényi tényállásának megértése, az ebben érintettek megnevezése, a büntetőeljárás lényegének, mozzanatainak a megismerése. A gyűlölet-bűncselekmény felismerése. Az elkövetőkkel szembeni lehetséges szankciók és mentesítések részleteinek a meghatározása. A kriminalisztika, kriminológia viszonyának, elhatárolásának megértése, lehetséges eszközei tudatos felhasználásának, alkalmazásának elsajátítása.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési feladatok</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p><i>2.1. Jogellenes cselekmények értelmezése, kategorizálása</i></p> <p>A jogellenes cselekmények értelmezése, felosztása, az azokkal szembeni fellépést meghatározó alapvető normák. A jogellenes cselekmények felosztása társadalomra veszélyességük szerint. Leggyakoribb veszélyek a fiatalokra. A bűn és a balesetek megelőzésének lehetőségei.</p> <p>A társadalomra veszélyes emberi magatartásokat leíró legfontosabb szabálysértési és büntető jogszabályok megnevezése.</p> <p><u>Esetleírás:</u> tetszőlegesen megválasztott jogellenes cselekmény leírása, behatárolása.</p> <p><i>2.2. Szabálysértésekkel kapcsolatos alapismeretek</i></p> <p>A szabálysértés fogalma, elkövetői, a felróhatóság és a felróhatósági akadályok. A feljelentés és bejelentés lényege. A tényállási elemek és ezek lényege. Szabálysértési kényszerintézkedések. A szabálysértési eljárás szakaszai. A szabálysértési ügyekben eljáró hatóságok és az eljárásban résztvevő személyek, és ezekre vonatkozó alapvető szabályok. Az elkövetőkkel szembeni szankciók, szabálysértési büntetések és intézkedések. A rendőrségi gyakorlatban leggyakrabban előforduló szabálysértések, szabálysértési csoportok.</p> <p>Az egyenlő bánásmódhoz való jog érvényesülésének elősegítése a szabálysértési eljárás során.</p> <p><u>Esetleírás:</u> tetszőlegesen megválasztott szabálysértés leírása, behatárolása.</p> <p><i>2.3. Bűncselekményekkel kapcsolatos alapismeretek</i></p> <p>A bűncselekmény fogalma. A törvényi tényállás meghatározása. A bűncselekményeknek a kiszabható büntetés alapján történő csoportosítása. A terhelt és a sértett. A tettesi és részesi magatartás közötti különbségek.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> az állam és működése, állampolgári jogok-kötelességek.</p> <p><i>Etika, filozófia:</i> az erkölcs és jog viszonya.</p> <p>Lokalizáció és önrendelkezés. A jövő nemzedékek jogai.</p> <p>KRESZ vonatkozó szabályai.</p>

<p>Az elkövetőkkel szemben alkalmazható büntetések és intézkedések. A büntetethez vezető kizáró vagy korlátozó okok. A büntetethez vezető megszüntető okok. A büntetőjogi felelősségre vonás egyéb akadályai.</p> <p>A rendőrök által tapasztalt leggyakoribb bűncselekmények és jellemzőik.</p> <p>Az élet, a testi épség és az egészség elleni bűncselekmények, a vagyon elleni és a vagyon elleni erőszakos bűncselekmények, a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények, a gyermekek érdekét sértő és a család elleni bűncselekmények, valamint a közlekedési bűncselekmények meghatározó jellemzői.</p> <p><u>Esetleírás:</u> tetszőlegesen megválasztott vagyon, élet elleni vagy közlekedési bűncselekmény leírása, behatárolása.</p> <p><i>2.4. Büntetőeljárás-jogi alapok</i></p> <p>A büntetőeljárás-jog helye a jogrendszerben, célja és jogforrásai. A büntetőeljárás alapvető rendelkezései és ezek csoportosítása.</p> <p>A büntetőjog és a büntetőeljárás-jog kapcsolata. A büntetőeljárás menete, szakaszai.</p> <p>A büntető ügyekben eljáró hatóságok. A bíróság, az ügyész, a nyomozó hatóságok tagja. A büntetőeljárásban részt vevő személyek (terhelt, védő, sértett, magánvádló, pótmagánvádló, magánfél, egyéb érdekelt, képviselők, segítők, támogató) szerepe a büntetőeljárás során. A bizonyítás, valamint annak eszközei. A szakértő, a tolmács. A tanú és a terhelt meghatározása, ezek jogai és kötelezettségei. A tanú vallomástételének akadályai. A terhelti megnevezés változásai az eljárás menetében. A védő szerepe, jogai.</p> <p>A sértett fogalma, jogai, kötelezettségei.</p> <p>A büntetőeljárás kényszerintézkedései, ezek csoportosítása.</p> <p>Az egyenlő bánásmódhoz való jog érvényesülésének elősegítése a büntető eljárás során.</p> <p><i>2.5. Kriminálisztikai alapismeretek</i></p> <p>A kriminálisztika fogalma, összetevői és ezek szerepe a bűnüldözésben. A bűncselekmény nyomozása során alkalmazható krimináltechnikai eszközök. A büntetőeljárás cselekmények és az azokkal kapcsolatos krimináltaktikai ajánlások, módszerek. A hátrányos helyzetben lévőkkel, deviáns magatartást tanúsítókkal szembeni toleráns magatartás. A nyomok lehetséges formái, felismerése, megőrzése. A bizonyítás célja, eszközei. A kihallgatási taktikák. A konfliktusok elkerülésének, kezelésének lehetőségei.</p>	<p>Nincs</p> <p>Nincs</p>
---	---------------------------

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Jogellenes cselekmények, társadalomra való veszélyesség, szabálysértés, felróhatóság, bűncselekmény, gyűlölet-bűncselekmény, büntett, vétség, terhelt és sértett, áldozattá válás lehetőségei, tettes-részes, büntethetőségi akadályok, az ártatlanság véelme, büntető eljárásban részt vevő személyek, a terhelt, a sértett, a tanú, tanúvallomás, büntetőeljárású kényszerintézkedések, kriminalisztika, krimináltechnika, kriminálmétodika, krimináltaktika, kriminalisztikai azonosítás, nyomok, nyomok megóvása.
------------------------------------	---

A fejlesztés várt eredményei évfolyam végén	Bővebb ismereteket szerezhetnek a terep, a térkép, az iránytű, a távcső rendeltetéséről, jellemzőiről, elemi jártasságot a tájékozódások során történő felhasználásukról. A tanulók megismerhetik a jogellenes cselekményeket, és azok társadalomra veszélyességét. A feldolgozás során alakul és tudatosná válik viszonyuk a rendhez a szabályok betartása szükségességéhez. Olyan megközelítések alakulhatnak ki, amelyek útmutatást adnak a jogkövető állampolgárrá váláshoz. E tudás birtokában képesek lehetnek a mindennapi életben felmerülő erkölcsi problémák felismerésére és kezelésére. A második tematikai egység feldolgozása által értékítéleteiket valószínűleg ésszerű érvekkel tudják majd alátámasztani, képesek lehetnek a felelős mérlegelésen alapuló döntések meghozatalára. Kialakulnak és fejlődnek az etikai-jogi jellegű és közéleti vitákban való részvételhez, saját álláspontjuk megvédéséhez, illetve továbbfejlesztéséhez szükséges készségek és képességek. Képesek lehetnek elfogadni, megérteni és tisztelni a magukétól eltérő nézeteket is, amennyiben megfelelő érvekkel alátámasztottak. Képesé válnak a fogyatékoság felismerésére és a fogyatékos embereket megillető egyenlő bánásmód követelményének megtartására. Tisztában lehetnek azzal, hogy mi vár arra a személyre, aki összeütközésbe kerül a törvénnyel. Megismerhetik ezek jogait, kötelességeit, lehetőségeit, az áldozattá válás elkerülésének lehetőségeit.
--	---

”